

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права
доктор юридичних наук, доцент

_____ Л.П. Шумна

« ____ » _____ 2019 року

СИЛАБУС

навчального курсу «Право соціального забезпечення»

спеціальність 081 «Право»

форма навчання: денна

РОЗРОБНИК:

викладач

Шляхтур Н.І. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри теорії та історії держави і
права, конституційного права

Протокол № __ від « __ » _____ 2019 р.

Кредити та кількість
годин:

3 кредити ECTS; години: 22 лекційних, 22
семінарських та 46 самостійна робота.

Чернігів – 2019

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

СИЛАБУС

**навчального курсу «Право соціального забезпечення»
спеціальність 081 «Право»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 3 кредити ECTS; години: 22 лекційних, 22 семінарських та 46 самостійна робота.

Чернігів – 2019

Анотація курсу

Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна — це спеціально відібрана правова інформація, за допомогою якої у студентів формуються знання про форми і види загальнообов'язкового державного соціального страхування, соціального забезпечення, соціальної допомоги та соціального захисту і вміння й навички використання цих знань у їхній практичній діяльності. Курс передбачає вивчення питань регулювання суспільних відносин у сфері матеріального забезпечення і соціального обслуговування найбільш незахищених верств населення України - пенсіонерів, людей з інвалідністю, громадян похилого віку, інших непрацевдатних осіб, сімей з дітьми, малозабезпечених сімей тощо.

Як навчальна дисципліна право соціального забезпечення передбачає ознайомлення студентів зі змістом основних нормативних актів, які регулюють суспільні відносини у сфері соціального забезпечення та захисту. Вони повинні знати не лише систему права та законодавства, механізм правового регулювання у сфері соціального захисту населення, стан застосування норм права соціального забезпечення, а й уміти орієнтуватись у системі чинного соціального законодавства та застосовувати його на практиці в процесі реалізації особисто чи іншими особами права на той чи інший вид соціального забезпечення.

У навчальному курсі викладаються положення та висновки науки права соціального забезпечення. Студенти ознайомлюються з основними поняттями, якими оперує наука, теоретичним обґрунтуванням закріплених у правових актах норм права соціального забезпечення, правилами їх тлумачення й застосування. У них формуються вміння аналізувати правові інститути права соціального забезпечення.

У межах права соціального забезпечення вивчаються: 1) міжнародні акти, що визначають міжнародні стандарти у сфері соціального захисту населення; 2) витоки й основні етапи становлення законодавства про соціальне забезпечення; 3) організаційно-правові форми та джерела фінансування соціального забезпечення, місце права на соціальне забезпечення у системі прав людини, роль держави у соціальному захисті населення; 4) поняття предмета, методів і системи права соціального за-безпечення, його місце у системі національного права; 5) поняття й види загальноправових, галузевих і внутрігалузевих принципів права соціального забезпечення; 6) нормативні акти, що є джерелом права соціального забезпечення; 7) правовідносини у сфері соціального забезпечення: поняття, види, суб'єкти, об'єкти, зміст, юридичні факти як підстави виникнення їх, зміни та припинення; 8) умови призначення, розміри та порядок звернення й призначення, строки призначення різних видів пенсій у солідарній системі; 9) особливості пенсійного забезпечення окремих категорій осіб; 10) порядок і умови призначення окремих видів допомог; 11) форми і види соціального обслуговування непрацевдатних; 12) гарантії та пільги в системі соціального

захисту окремих категорій громадян; 13) практика роботи органів соціального захисту населення; 14) основи права соціального забезпечення окремих зарубіжних країн.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» є: опанування студентами знань у галузі права, яке регулює суспільні відносини у найважливішій сфері життєдіяльності людей – соціальній сфері, розкриття ролі права соціального забезпечення у вирішенні завдань соціального і економічного розвитку суспільства, показ значення забезпечення додержання законності в соціальних і тісно пов'язаних з ними відносинах; набуття теоретичних знань і практичних навичок у питанні соціального забезпечення. У студентів формується потреба знати законодавство про пенсії та допомоги, про надання пільг і соціальних послуг відповідним категоріям громадян.

Організація навчання Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	ТЕМА 1. Поняття та джерела фінансування права соціального забезпечення.	5	1	1	-	3
2	ТЕМА 2. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права та науки.	5	1	1	-	3
3	ТЕМА 3. Загальна характеристика пенсійної системи в Україні.	5	1	1	-	3
4	ТЕМА 4. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за законодавством України.	5	1	1	-	3
5	ТЕМА 5. Стаж та його юридичне значення для права соціального забезпечення.	7	2	2	-	3
6	ТЕМА 6. Страховий стаж. Коефіцієнт страхового стажу.	7	2	2	-	3
7	ТЕМА 7. Правове регулювання призначення страхових пенсій за віком у солідарній системі.	7	2	2	-	3
8	ТЕМА 8. Правове регулювання призначення страхових пенсій по інвалідності та в разі втрати годувальника у солідарній системі.	7	2	2	-	3
9	ТЕМА 9. Правове регулювання					

	призначення пенсій окремим категоріям громадян за законодавством України.	7	2	2	-	3
10	ТЕМА 10. Система недержавного пенсійного забезпечення.	5	1	1	-	3
11	ТЕМА 11. Правове регулювання призначення пенсій за системою недержавного пенсійного забезпечення.	6	1	1	-	4
12	ТЕМА 12. Державні допомоги за законодавством України.	8	2	2	-	4
13	ТЕМА 13. Страхові допомоги за законодавством України.	8	2	2	-	4
14	ТЕМА 14. Соціальне обслуговування за законодавством України.	8	2	2	-	4
Всього годин за курсом		90	22	22	-	46

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати відповіді на питання, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Плани семінарських занять

Тема 1. Поняття та джерела фінансування права соціального забезпечення

1. Виникнення та розвиток концепцій соціальної держав.
2. Соціальна політика: поняття, мета, основні складові та її місце в Україні.
3. Поняття соціального захисту та його структура в Україні.
4. Поняття соціального забезпечення та його основні функції.
5. Фінансування соціального забезпечення та перспективи його розвитку.
6. Організаційно-правові форми соціального забезпечення.
7. Державні соціальні стандарти і соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.

Література: основна № 1,2, 7, 8, 9; допоміжна № 1-10.

Тема 2. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права та науки

1. Поняття, предмет та методи права соціального забезпечення.
2. Функції, система і місце права соціального забезпечення в системі права України.
3. Право соціального забезпечення як наука та навчальна дисципліна
4. Принципи права соціального забезпечення.
5. Джерела і форми права соціального забезпечення.
6. Правовідносини у сфері соціального забезпечення.

Література: основна № 1,2, 7-9, 47-55; допоміжна № 1-11.

Тема 3. Загальна характеристика пенсійної системи в Україні

1. Поняття і система пенсійного права.
2. Поняття та структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
3. Поняття пенсій: ознаки, види та критерії їх розмежування.
4. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування України.
5. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування України.
6. Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Література: основна № 1, 2, 7, 9, 48,-54, 56, 58, 63, 75, 90 123; допоміжна № 1-9,11.

Тема 4. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за законодавством України

1. Єдиний соціальний внесок: поняття, розмір та порядок сплати.
2. Персоніфікований облік у солідарній системі.
3. Страхові внески та порядок їх сплати.
4. Перелік осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
5. Права та обов'язки застрахованих осіб.
6. Поняття, права та обов'язки страхувальників.

Література: основна № 7, 50, 56, 61-62, ; допоміжна № 2-4, 7, 12.

Тема 5. Стаж та його юридичне значення для права соціального забезпечення

1. Трудовий стаж, його класифікація та значення в соціальному забезпеченні.
2. Загальний трудовий стаж і правила його обчислення. Діяльність, яка зараховується в загальний трудовий стаж.
3. Спеціальний трудовий стаж. Діяльність, яка зараховується в спеціальний трудовий стаж.
4. Пільгове обчислення трудового стажу.

5. Фіксація трудового стажу у трудовій книжці.
6. Документи, що підтверджують трудовий стаж.
7. Підтвердження трудового стажу показаннями свідків.
8. Особливості підтвердження трудового стажу окремих категорій працівників.

Література: основна № 7, 100, 105, 111, 113, ; допоміжна № 1-9.

Тема 6. Страховий стаж. Коефіцієнт страхового стажу

1. Поняття страхового стажу та його значення для призначення пенсій.
2. Коефіцієнт страхового стажу.
3. Єдиний внесок та його основні риси.
4. Персоніфікований облік в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування та персоніфікована облікова картка.

Література: основна № 1, 7, 8, 101-115; допоміжна № 1-9.

Тема 7. Правове регулювання призначення страхових пенсій за віком у солідарній системі

1. Поняття та механізм призначення пенсій за віком у солідарній системі.
2. Пенсії за віком на пільгових умовах.
3. Надбавки та підвищення до пенсій за віком.
4. Поняття та особливості пенсії за вислугу років.

Література: основна № 1-8, 19, 49, 58, 60, 67 ; допоміжна № 1-9.

Тема 8. Правове регулювання призначення страхових пенсій по інвалідності та в разі втрати годувальника у солідарній системі

1. Поняття та механізм призначення пенсій по інвалідності у солідарній системі.
2. Поняття та механізм призначення пенсій у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
3. Пенсії по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання.

Література: основна № 1-8, 92; допоміжна № 1-9.

Тема 9. Правове регулювання призначення пенсій окремим категоріям громадян за законодавством України

1. Пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб.
2. Пенсійне забезпечення осіб, постраждалих внаслідок техногенно-екологічних катастроф.
3. Пенсійне забезпечення науково-педагогічних працівників.
4. Пенсії за особливі заслуги перед Україною.

5. Пенсійне забезпечення державних службовців, народних депутатів, посадових осіб місцевого самоврядування.
 6. Пенсійне забезпечення суддів, працівників прокуратури.
- Література: основна № 1-6, 7, 8, 93, 121; допоміжна № 1-9.*

Тема 10. Система недержавного пенсійного забезпечення

1. Історія недержавного пенсійного забезпечення.
 2. Концепція державної політики щодо регулювання діяльності у сфері недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
 3. Система недержавного пенсійного забезпечення.
- Література: основна № 1-8, 13, 78 ; допоміжна № 1-9.*

Тема 11. Правове регулювання призначення пенсій за системою недержавного пенсійного забезпечення

1. Недержавні пенсійні фонди: функції, структура, типи і вид.
 2. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
 3. Пенсійні виплати недержавного пенсійного забезпечення.
- Література: основна № 1-8, 13, 78 ; допоміжна № 1-9.*

Тема 12. Державні допомоги за законодавством України

1. Поняття державних соціальних допомог.
 2. Види та класифікація державних соціальних допомог.
 3. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
 4. Державна соціальна допомога сім'ям з дітьми та її види.
 5. Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам.
 6. Інші види державних соціальних допомог.
- Література: основна № 23, 7, 31, 39, ; допоміжна № 1-9.*

Тема 13. Страхові допомоги за законодавством України

1. Поняття та особливості страхових допомог.
 2. Види та класифікація страхових допомог.
 3. Допомога по тимчасовій непрацездатності.
 4. Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві чи професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
 5. Допомога по вагітності та пологах, при народженні дитини та по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.
 6. Допомога у зв'язку з безробіттям та її види.
 7. Інші види страхових допомог за законодавством України.
- Література: основна № 1-7, 19-20, 70, 85, 88-89, 116-120; допоміжна № 1-9.*

Тема 14. Соціальне обслуговування за законодавством України

1. Поняття соціального обслуговування та соціально обслуговуючого права.
2. Форми і види соціальних послуг.
3. Правовий статус отримувачів соціальних послуг.
4. Професійна діяльність у сфері надання соціальних послуг.
5. Порядок надання соціальних послуг, організація діяльності та фінансування надання вказаних послуг.
6. Соціальні послуги, що надаються за рахунок коштів соціальних страхових фондів.
7. Утримання непрацездатних у стаціонарних інтернатних установах і закладах.
8. Соціальне обслуговування в територіальних центрах соціального обслуговування.
9. Соціальне обслуговування за місцем проживання особи.
10. Забезпечення населення України протезно-ортопедичними виробами.
11. Забезпечення непрацездатних санаторно-курортними путівками.

Література: основна № 1-7, 60, 95; допоміжна № 1-9.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок тексту.

1. Накопичувальні пенсійні системи: досвід запровадження в зарубіжних країнах.
2. Добровільні пенсійні системи: досвід запровадження в окремих країнах.
3. Проблеми вдосконалення солідарної пенсійної системи в Україні.
4. Накопичувальна система пенсійного страхування в Україні доцільність запровадження.
5. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні: проблеми функціонування.
6. Застраховані особи як суб'єкти загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
7. Фінансова основа солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
8. Організація та ведення персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
9. Економічні та правові питання визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.

10. Види пенсійних виплат у накопичувальній системі пенсійного страхування.
11. Відшкодування адміністративних витрат у накопичувальній системі пенсійного страхування.
12. Пенсійні справи та порядок їх оформлення.
13. Правове регулювання виплати пенсій.
14. Економічні та правові питання проведення індексації, перерахунку та осучаснення пенсій.
15. Поняття і види пенсій особам, звільненим з військової служби.
16. Поняття і види пенсій громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.
17. Правова природа пенсій за особливі заслуги перед Батьківщиною.
18. Адміністрування недержавного пенсійного фонду.
19. Управління активами недержавних пенсійних фондів.
20. Участь банків у недержавному пенсійному забезпеченні.
21. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.
22. Вкладники і учасники недержавного пенсійного фонду.
23. Основні засновницькі документи НПФ.
24. Інвестиційна декларація НПФ.
25. Порядок реєстрації НПФ.
26. Формування ради НПФ і її повноваження.
27. Порядок проведення зборів засновників НПФ та їх повноваження?
28. Порядок ліквідації НПФ та скасування його реєстрації як фінансової установи.
29. Адміністратор НПФ та вимоги, що ставляться до професійного адміністратора НПФ.
30. Ведення персоніфікованого обліку учасників НПФ.
31. Здійснення управління активами НПФ.
32. Пенсійний контракт та пенсійна схема.
33. Органи, що здійснюють державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.
34. Матеріальне забезпечення за системою загальнообов'язкового державного соціального страхування в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
35. Матеріальне забезпечення за системою загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання які спричинили втрату працездатності.
36. Медичне страхування в Україні.
37. Концепції соціальної допомоги.

38. Критерії класифікації та види соціальної допомоги.
39. Елементи правовідносин у сфері надання соціальної допомоги.
40. Правова характеристика та роль галузевих принципів у праві соціальної допомоги.
41. Правове регулювання надання соціальних послуг територіальними центрами соціального обслуговування.
42. Правове забезпечення соціальної роботи у відділенні соціальної допомоги вдома територіального центру соціального обслуговування.
43. Забезпечення дітей з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації.
44. Право на пільгове забезпечення осіб з інвалідністю автомобілями та механізм його реалізації.
45. Механізм забезпечення осіб з інвалідністю санаторно-курортними путівками.
46. Види соціальних установ та соціальних послуг, що надаються бездомним громадянам.
47. Соціальне обслуговування безпритульних дітей.
48. Соціальне обслуговування осіб, звільнених з місць позбавлення волі.
49. Порядок і види реабілітації осіб, які постраждали від терористичного акту.
50. Соціальне обслуговування біженців та осіб, які потребують додатково або тимчасового захисту.
51. Правове регулювання надання ритуальних послуг в Україні.

Література: основна № 1-8, 24-29, 57-65, 83-95, 13-105, 121; допоміжна № 1-11.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді презентації й супроводжуючого її матеріалу за темою, яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. Супроводжуючий матеріал - це розгорнута відповідь на питання презентації з вказанням теми, нумерації слайдів, акцентів презентації.

Оформлення супроводжуючого матеріалу: формат А4, орієнтація – книжкова, поля: відступ 1,25 мм; з усіх сторін поля – 20 мм, шрифт – Times New Roman, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1,5, стиль – Normal. Посилання на використані інформаційні джерела оформлюються у квадратних дужках за зразком: [7, с. 28–32]. Наприкінці тексту доповіді, у разі потреби, розміщують список використаних джерел, оформлений відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Тематика індивідуального завдання:

1. Право людини на пенсію (пенсійні виплати).
2. Солідарні пенсійні системи в світі.
3. Пенсійне забезпечення осіб, які перебували на утриманні померлого годувальника.
4. Пенсійне забезпечення осіб з інвалідністю.
5. Забезпечення пенсіями іноземців та осіб без громадянства, громадян України, що працюють за кордоном, та засуджених осіб за законодавством України.
6. Пенсійні справи та порядок їх оформлення.
7. Економічні та правові питання проведення індексації, перерахунку та осучаснення пенсій.
8. Проблеми запровадження в Україні другого рівня системи пенсійного забезпечення.
9. Медичне страхування: проблеми правового регулювання та запровадження в Україні.
10. Соціальні послуги, що надаються безробітним.
11. Механізм надання тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме.
12. Види і порядок надання одноразових соціальних допомог у системі державних соціальних допомог.
13. Житлові субсидії як вид соціальної допомоги.
- 14.14. Допомога на поховання в різних організаційно-правових формах соціального забезпечення.
15. Стан та шляхи вдосконалення системи соціальних пільг в Україні.
16. Правове регулювання діяльності навчально-реабілітаційних центрів.
17. Проблеми функціонування шкіл соціальної реабілітації та професійних училищ соціальної реабілітації.
18. Соціальне обслуговування осіб, звільнених з місць позбавлення волі.
19. Порядок і види реабілітації осіб, які постраждали від терористичного акту.
20. Соціальне обслуговування біженців та осіб, які потребують додатково або тимчасового захисту.
21. Правове регулювання надання ритуальних послуг в Україні.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту, участь в дискусіях, відповіді на запитання)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення, уточнюючі запитання, підготовка презентації)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
1	Поняття та джерела фінансування права соціального забезпечення. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права та науки.	4,5	1,5	3	-
2	Загальна характеристика пенсійної системи в Україні. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за законодавством України.	4,5	1,5	3	-
3	Стаж та його юридичне значення для права соціального забезпечення.	4,5	1,5	3	-
4	Страховий стаж. Коефіцієнт страхового стажу.	4,5	1,5	3	-
5	Правове регулювання призначення страхових пенсій за віком у солідарній системі.	4,5	1,5	3	-
6	Правове регулювання призначення страхових пенсій по інвалідності та в разі втрати годувальника у солідарній системі.	4,5	1,5	3	-
7	Правове регулювання призначення пенсій окремим категоріям громадян за законодавством України.	4,5	1,5	3	-
8	Система недержавного пенсійного забезпечення. Правове регулювання призначення пенсій за системою недержавного пенсійного забезпечення.	4,5	1,5	3	-
9	Державні допомоги за законодавством України.	4,5	1,5	3	-
10	Страхові допомоги за законодавством України.	4,5	1,5	3	-
11	Соціальне обслуговування за законодавством України.	4,5	1,5	3	-
Разом		49,5	16,5	33	-
Виконання завдань для самостійної роботи та індивідуального завдання (підготовка презентації з супроводжуючим її матеріалом)		10,5			
Залік		40			
Всього		100 балів			

За ведення конспекту лекцій та активну участь нараховується 0-1,5 бал за кожен тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 16,5 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами,

відповідати на дзвінки та порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати підготувавши відповіді на питання теми та представивши їх викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 0,5 балів;

- для того аби отримати ще 0,5 балів слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще один бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 3 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується підготуванням відповіді на всі питання з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0,5 бала за сім повністю висвітлених в конспекті питань з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 3,5 бали.

Кожен студент (курсант, слухач) має до кінця листопада підготувати індивідуальне завдання на тематику з запропонованого переліку або за власною темою узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 7 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за наступними критеріями: 1) грамотність та оформлення – 0,5 бала; 2) відповідність змісту темі та повне розкриття питання – 3 бали; 3) структурна логічність – 0,5 бала; 4) аргументованість висновків – 1 бала; 5) правильність та логічність підготовки супроводжуючого матеріалу презентації – 2 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На заліку викладач задає вам 4 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 10 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Виникнення та розвиток концепцій соціальної держави.
2. Соціальна політика: поняття, мета, основні складові та її місце в Україні.
3. Поняття соціального забезпечення та його основні функції.
4. Фінансування соціального забезпечення та перспективи його розвитку.
5. Організаційно-правові форми соціального забезпечення.
6. Право людини на соціальне забезпечення в системі соціальних прав людини та його реалізація в Україні.
7. Державні соціальні стандарти і соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.
8. **Поняття, предмет та методи права соціального забезпечення.**
9. Функції, система і місце права соціального забезпечення в системі права України.
10. Право соціального забезпечення як наука та навчальна дисципліна.
11. **Принципи права соціального забезпечення.**
12. Джерела і форми права соціального забезпечення.
13. Правовідносини у сфері соціального забезпечення.
14. Поняття і система пенсійного права.
15. Поняття та структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
16. **Поняття пенсій: ознаки, види та критерії їх розмежування.**

17. Трудовий стаж, його класифікація та значення в соціальному забезпеченні.
18. Загальний трудовий стаж і правила його обчислення. Діяльність, яка зараховується в загальний трудовий стаж.
19. Спеціальний трудовий стаж. Діяльність, яка зараховується в спеціальний трудовий стаж.
20. Пільгове обчислення трудового стажу.
21. Документи, що підтверджують трудовий стаж.
22. Підтвердження трудового стажу показаннями свідків.
23. Особливості підтвердження трудового стажу окремих категорій працівників.
24. Поняття страхового стажу та його значення для призначення пенсій.
25. Коефіцієнт страхового стажу.
26. Поняття пенсій за віком у солідарній системі.
27. Механізм призначення пенсій за віком у солідарній системі.
28. Пенсії за віком у зв'язку з особливими умовами праці.
29. Дострокові пенсії за віком.
30. Поняття та особливості пенсії за вислугу років. Коло осіб, які мають право на пенсію за вислугу років.
31. Поняття та умови призначення пенсії по інвалідності у солідарній системі.
32. Механізм призначення пенсії по інвалідності у солідарній системі.
33. Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
34. Механізм призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
35. Коло членів сім'ї, що мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.
36. Пенсії по інвалідності внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання.
37. Пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб.
38. Пенсійне забезпечення науково-педагогічних працівників.
39. Пенсійне забезпечення державних службовців, народних депутатів, посадових осіб місцевого самоврядування.
40. Пенсійне забезпечення суддів, працівників прокуратури.
41. Система недержавного пенсійного забезпечення.
42. Види пенсійних фондів. Учасники та вкладники недержавних пенсійних фондів.
43. Пенсійний контракт. Зобов'язання сторін за пенсійним контрактом. Строк дії пенсійного контракту.
44. Пенсійні схеми. Види пенсійних виплат.
45. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії за рахунок пенсійних коштів учасника фонду.
46. Поняття, види та класифікація допомог.
47. Допомоги, зумовлені народженням дитини.
48. Допомога по тимчасовій непрацездатності.

49. Допомога у зв'язку з безробіттям та її види.
50. Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві чи професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
51. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
52. Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам.
53. Допомога на поховання.
54. Поняття соціального обслуговування та соціально обслуговуючого права.
55. Форми і види соціальних послуг.
56. Правовий статус отримувачів соціальних послуг.
57. Порядок надання соціальних послуг, організація діяльності та фінансування надання вказаних послуг.
58. Утримання непрацездатних у стаціонарних інтернатних установах і закладах.
59. Соціальне обслуговування в територіальних центрах соціального обслуговування.
60. Соціальне обслуговування за місцем проживання особи.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 23. – Ст. 121.
2. Концепція соціального забезпечення населення України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 21 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 6. – Ст. 31.
3. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» №2464-VI від 08.07.2010 р.
4. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 08.07.2011 № 3668-VI.
5. Положення про Пенсійний фонд України // Затв. Указом Президента України від 6 квітня 2011 року N 384/2011

6. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне забезпечення у цифрах і фактах / Міністерство праці та соціальної політики України, Пенсійний фонд України. – Київ, 2004. – 45 с.
7. Конституція України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-в>.
8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 09.07.2003 № 1058-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
9. Про пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 05.11.1991 № 1788-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>.
10. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби та деяких інших осіб [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 09.04.1992 № 2262-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2262-12>.
11. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 01.06.2000 № 1767-ІІІ. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1767-14>.
12. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 28.02.1991 № 796-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/796-12>.
13. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 09.07.2003 № 1057-IV. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
14. Андріїв В.М. Соціальне страхування: історія проблеми // Соціальний захист. – 2007. – № 2. – С. 43-51.
15. Андріїв В. Чи захистить система соціального страхування людину // Право України. – 2001. – № 7. – С. 32-33.
16. Андріїв В.В. Проблемні питання застосування законодавства із загальнообов'язкового державного соціального страхування / В.В. Андріїв // Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: Тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІІІ міжнародної науково-практичної конференції; 7-8 жовтня 2011 р. / За ред. к.ю.н., доц. В.В. Жернакова. – Харків: Кроссруд, 2011. – С.499-501.
17. Андріїв В.В. Страхові виплати в системі загальнообов'язкового державного страхування / В.В. Андріїв // Правові засади працевлаштування та зайнятості населення в умовах ринкової економіки: матеріали науково-практичної конференції; м. Севастополь, 19-21 травня 2001 р. / За ред. проф. В.С. Венедіктова. – Севастополь: Українська асоціація фахівців трудового права, Севастопольський інститут банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України. – 2011. - С.241-245.
18. Андріїв В.В. Суб'єкти правовідносин із соціального страхування / В.В. Андріїв // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 51. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. – С. 338-342.
19. Андріїв В.В. Страхові виплати в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування / В.В. Андріїв // Правові засади працевлаштування та зайнятості населення в умовах ринкової економіки: матеріали науково-практичної конференції; м. Севастополь, 19-21 травня 2011 р. / За ред. проф. В.С. Венедіктова. – Севастополь: Українська асоціація фахівців трудового права, Севастопольський інститут банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України. – 2011. - С.241-245.
20. Андрушко А.В. Сучасний стан законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, яке спричинило втрату працездатності / А.В. Андрушко // Захист соціальних та економічних прав людини: міжнародні стандарти і законодавство України; Матеріали науково-практичної конференції; м. Київ, 12 березня 2004 р. / За ред. О.Ф. Штанька., Н.Б.Болотіної – К: КЮІ МВС України, 2004. – Ч.2. - С.97-100.

21. Андрушко А.В. Деякі аспекти загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві / А. В. Андрушко // Трудове право України в контексті європейської інтеграції; Матеріали науково-практичної конференції; м. Харків, 25-27 травня 2006 р. / За ред. проф. В.С. Венедіктова. – Харків: Українська асоціація фахівців трудового права, Харківський національний університет внутрішніх справ, 2006. – С.391-394.
22. Антропов В.В. Системы пенсионного обеспечения в странах ЕС / В.В. Антропов // Труд за рубежом. – 2006. - № 3(71). – С. 78- 94.
23. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006: Конвенцію ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009 [Електронний ресурс] // ООН; Конвенція від 13.12.2006. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 .
24. Аркатов Я.А. Перспективи медичного страхування в Україні / Я.А. Аркатов // Актуальні проблеми надання юридичної допомоги в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 січня 2011р.). Харків : ФІНН, 2011. – С.57-59.
25. Аркатов Я.А. До питання становлення та розвитку медичного страхування в Україні / Я.А. Аркатов // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць №22. – Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2011. – С.150-157.
26. Аркатов Я.А. Загальнообов'язкове державне медичне страхування: реалії та передумови запровадження в Україні / Я.А. Аркатов // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 54. – К.: н-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. – С.421-425.
27. Аркатов Я.А. Суб'єкти правовідносин із загальнообов'язкового державного медичного страхування / Я.А. Аркатов // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць № 21.- Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2011. – С. 556-561.
28. Аркатов Я.А. Соціальне страхування: спроба сформулювати дефініцію / Я.А. Аркатов // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць №23. – Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2012. – С.144-150.
29. Аркатов Я.А. Щодо сутності категорії „Соціальне страхування” / Я.А. Аркатов // Правове життя сучасної України : мастер. Між нар. наук. конф. проф.-викл. Складу (Одеса, 20-21 квітня 2012р.). Т.3 / відп за випуск д.ю.н., проф. В.М. Дрьомін / Націон. Ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса Фенікс, 2012. – С.398-399.
30. Бездуган Я. Роль благодійних організацій як суб'єктів фінансового права у вирішенні соціальних проблем суспільства / Я. Бездуган // Підприємництво, господарство і право. - 2010. - №12 – С.91-94.
31. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-ХІІ [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 06.10.2005 № 2961-IV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>
32. Боднарук М. До питання поняття соціального страхування / М. Боднарук // Підприємництво, господарство і право. – 2001. - № 7. – С. 75- 76.
33. Боднарук М. Суб'єкти правовідносин у сфері державного соціального страхування / М. Боднарук // Підприємництво, господарство і право. – 2001. - № 5. – С. 71- 76.
34. Боднарук М. До питання поняття соціального страхування // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 7. – С. 75-76.
35. Боднарук М.І. Соціальне страхування в Україні: правові аспекти становлення та розвитку. – Чернівці: Рута, 2002. – 247 с.
36. Боднарук М.І. Соціально-правові аспекти загальнообов'язкового пенсійного страхування в умовах ринкової економіки / М.І. Боднарук // Держава і право. Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 21. – К: Ін-т. держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. – С.428-432.

37. Боднарук М. Об'єкти правовідносин загальнообов'язкового державного соціального страхування / М. Боднарук // Підприємництво, господарство і право. – 2002. - № 6. – С. 54- 57.
38. Боднарук М.І. Роль суб'єктів права в галузі соціального страхування в умовах переходу до ринкової економіки / М.І. Боднарук // Актуальні проблеми науки трудового права в сучасних умовах ринкової економіки, м. Сімферополь. 19-20 травня 2003 року. Матеріали науково-практичної конференції. - Харків, 2003- С.186-188.
39. Порядок надання особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю і дітям віком до двох років, які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, реабілітаційних послуг: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 80 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2013 р. № 921) [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 31.01.2007 № 80. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80-2007-п>.
40. Боднарук М.І. До питання удосконалення законодавства в галузі права соціального забезпечення / М.І. Боднарук // Кодифікація трудового законодавства України: стан та перспективи: Матеріали науково-практичної конференції; м. Запоріжжя, 25-26 червня 2004 р. /За заг. ред. проф. В.С. Венедиктова. – Харків: Вид-во Нац. Ун-ту внутр. справ, 2004 – С. 249-250.
41. Болотіна Н.Б. До питання про модель соціального забезпечення в Україні // Державність. – 1993. – № 2. – С. 3-4.
42. Бортнік С. Реформування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні / С. Бортнік // Актуальні проблеми юридичної науки - 2010: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 26 листопада 2010 р.) / За заг. ред. В.К. Матвійчика, Ю.В.Нікітіна, Н.Б. Болотіної / У 2-х частинах. Частина 2. – К: Національна академія управління, 2011. - С.147-150.
43. Валецкая О.В. Развитие законодательства о государственном социальном страховании на случай безработицы / О.В. Валецкая // Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції; м. Путивль, 14-16 червня 2012 р. /За ред. проф. В.С. Венедиктова. – Путивль: Українська асоціація фахівців трудового права, Сумський національний аграрний університет, Путивльський коледж Сумського національного аграрного університету. – 2012. – С.239-242.
44. Гринюк Д. Соціально-економічні та правові передумови існування загальнообов'язкового державного соціального страхування / Д. Гринюк // Право України. – 2002. - №11. – С.37-40.
45. Гуменюк І.О. Соціальне страхування в Україні: окремі теоретичні питання / І.О. Гуменюк // Актуальні проблеми держави та права: Збірник наукових праць. – Вип.9. – м. Одеса,2000. - С.180-186.
46. Гринюк Д.О. Становлення загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 21 /Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К., 2002. – С.328-334.
47. Горбатенко, О. В. Особливості пенсійних правовідносин з реалізації права громадян на пенсійне забезпечення [Текст] / О. В. Горбатенко // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. – О.: Юридична література, 2009. - Вип. 46. – С. 68-74.
48. Гуцалова, Ю. Є. Фінансово-економічна сутність пенсійного забезпечення в Україні [Текст] / Ю. Є. Гуцалова // Економічний вісник. 2015. № 2. С. 86-93.
49. Дерев'янка, М. І. Пенсія як об'єкт пенсійних правовідносин працівників органів прокуратури [Електронний ресурс] / М. І. Дерев'янка // Форум права : електрон. наук. фахове вид. - 2011. - №3 С.206–211. – Режим доступу : http://irbisnbuv.gov.ua/bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2011_3_38.pdf
50. Дідковська, Т. О. Поняття та сутність пенсійного забезпечення в Україні :сучасні реалії та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Т. О. Дідковська //Форум права : електрон. наук. фахове вид. 2012. № 1. С. 253-257. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2012_1_39.pdf.

51. Зайчук О. Правові засади діяльності Пенсійного фонду України // Право України. – 2004. – № 8. – С. 49-52.
52. Зайчук Б.О. Правові основи функціонування Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань / О. Зайчук // Право України. – 2004. – № 9. – С. 48 – 51.
53. Зайчук Б.О., О.Б.Зарудний, С.Б.Березіна, В.Т.Александров, С.М.Недбаєва. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Навчальний курс. – Київ: НВП «АВТ», 2004. (Інтегрований навчально-атестаційний комплекс).
54. Зайчук Б.О., О.Б.Зарудний, С.Б.Березіна, В.Т.Александров, С.М.Недбаєва. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»: Науково-практичний коментар. – Київ: НВП «АВТ», 2005. – 1024 С. (Інтегрований навчально-атестаційний комплекс).
55. Зайчук Б.О., О.Б.Зарудний, С.Б.Березіна, В.Т.Александров, С.М.Недбаєва. Пенсійний фонд України. Організаційно-правові та соціально-економічні засади функціонування.-Київ: «АВТ», 2006 р. – 1056С.
56. Загорулько, І. Б. Поняття пенсійного забезпечення : поняття, принципи та функції [Текст] / І. Б. Загорулько // Науковий вісник Укр. ДЛТУ. – 2006. – Вип. 15.3. – С. 248-256.
57. Зіноватна, І. В. Принцип єдності та диференціації правового регулювання пенсійних відносин [Текст] / І. В. Зіноватна // Актуальні проблеми права : теорія і практика. – 2014. – № 29. – С. 132-138
58. Казанчан, А. А. Поняття та види пенсійного забезпечення громадян України [Текст] / А. А. Казанчан // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2010. – № 1. – Т. 23 (62). – С. 142-149. – (Сер. «Юридические науки»).
59. Кікіна С. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття та його відмінність від системи оподаткування / С. Кікіна // Право України. – 2005. – № 8. – С. 110 – 113.
60. Гончаров, В.О. Соціальне обслуговування як організаційно-правова форма соціального забезпечення: автореф. дис...канд. юрид. наук: спец. 12.00.05 / В. О. Гончаров; НАН України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2012. – 20 с.
61. Компанієць О.В. Правові основи пенсійного страхування в Україні / О.В. Компанієць // Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Вип. 30/ Редкол.: С.В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; Відп.за вип. Ю.М. Оборотов. – Одеса Юридична література, 2007. – С. 90-93.
62. Колеснік – Омельченко, Т. В. Правова сутність пенсійного забезпечення в Україні [Текст] / Т. В. Колеснік-Омельченко // Форум права : електрон. наук. фахове вид. 2008. № 1. С. 233-239. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2008_1_37.pdf.
63. Костюк, В. Л. Право на пенсійне забезпечення в умовах сьогодення : науково-теоретичний аспект [Текст] / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». – 2015. – № 1 (11). – С. 1-15. – (Сер. «Право»).
64. Лях І.В. Порівняльний аналіз систем соціального страхування України та зарубіжжя / Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення: за 80-річчя проф. Р.І. Кондратьєва: Збірник наукових праць. - Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління праці та права, 2007. - С.162-168.
65. Максимішин Р. До питання про розмежування соціального страхування та цивільно-правового договору страхування / Р. Максимішин // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XVIII регіональної науково-практичної конференції. 26-27 січня 2012р. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2012. – С. 249-251.
66. Михайлова, І. Ю. Пенсія як об'єкт пенсійних правовідносин [Текст] / І. Ю. Михайлова // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 7. – С. 99-101. 53.
67. Михайлова, І. Ю. Поняття пенсії за віком у солідарній пенсійній системі України [Текст] / І. Ю. Михайлова // Університетські наукові записки. – 2010. – № 4(36). – С. 136-140.

68. Москаленко О.В. До питання про сутність соціального страхування / О.В. Москаленко // Вісник Одеського національного університету. – 2011. – Том 16. Випуск 15 Правознавство. – С. 172-177.
69. Москаленко О.В. Соціальне страхування – основна форма соціального захисту від соціально-економічних ризиків / О.В. Москаленко // Актуальні проблеми надання юридичної допомоги в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 січня 2011р.). Харків : ФІНН, 2011. – С.41-44.
70. Москаленко О.В. Теоретичні питання загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності / О.В. Москаленко // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 53. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. – С. 288-294.
71. Москаленко О.В. Щодо принципу державних гарантій реалізації застрахованими громадянами своїх прав / О.В. Москаленко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць № 21.- Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2011. – С. 353-357.
72. Москаленко О.В. Страхові фонди – форма управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням / О.В. Москаленко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць №23. – Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2012. – С.388-394.
73. Надточій Б. Соціальне страхування у контексті історії // Соціальний захист. – 2003. – № 2. – С. 20-24.
74. Оклей І.В. Щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування / І.В. Оклей // Трудове право та проблеми соціального захисту населення в контексті правової держави: Матеріали науково-практичної конференції; м. Харків, 24-25 вересня 2010 р.; за ред. проф. В.С.Венедіктова. – Харків: Українська асоціація фахівців трудового права, Харківський економіко-правовий університет, 2010. – С.250 -253.
75. Орловський О. Проблеми становлення та розвитку в Україні законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття / О. Орловський // Підприємництво, господарство і право. – 2003. - № 9. – С. 78-81.
76. Сивак С. Організаційно-правові основи недержавного пенсійного забезпечення // Право України. – 1999. – № 1. – С. 119-121.
77. Сивак С. Пенсійне страхування та пенсійна реформа: теоретичні основи // Право України. – 1999. – № 10. – С. 61-63.
78. Сивак С.М. Професійні недержавні пенсійні системи // Проблеми державотворення захисту прав людини в Україні: Матеріали VIII регіональної наук.-практ. конф. – Львів, 2002. – С. 235-237.
79. Сивак С.М. Реформа пенсійного забезпечення в Україні: професійні пенсійні системи // Вісник Львів. держ. ун-ту імені Івана Франка. Сер. юрид. Вип. 34. – Львів, 1999. – С. 125-127.
80. Сільченко С. Щодо поняття «загальнообов'язкове державне соціальне страхування» / С. Сільченко // Підприємництво, господарство і право. – 2011. - № 6. – С. 87-90.
81. Сильченко С.А. Генезис права на социальное страхование как элемента правового статуса личности / С.А. Сильченко // Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: Тези доповідей і наукових повідомлень учасників III міжнародної науково-практичної конференції; 7-8 жовтня 2011 р. / За ред. к.ю.н., доц. В.В. Жернакова. – Харків: Кроссруд, 2011. – С.462-467.
82. Сільченко С.О. Становлення права на соціальне страхування як елемента правового статусу особи / С.О. Сільченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць № 21.- Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, 2011. – С. 440-445.
83. Сташків Б.І. Організаційно-правові форми соціального забезпечення //Вісник господарського судочинства. – 2002. – № 2. – С.175-182.
84. Юровська В. Правовий статус застрахованих осіб / В. Юровська // Право України.- 2003.- №4. – С.26 -29.

85. Юровська В.В. Функції загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття / В.В. Юровська // Актуальні проблеми науки трудового права в сучасних умовах ринкової економіки, м. Сімферополь. 19-20 травня 2003 року. Матеріали науково-практичної конференції. - Харків, 2003- С.244-246.
86. Юровська В. Становлення і розвиток загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття / В. Юровська // Право України. – 2004. - №10. – С.37-41.
87. Юровська В.В. Право на страхування від безробіття та його реалізація в законодавстві України / В.В. Юровська // Кодифікація трудового законодавства України: стан та перспективи: Матеріали науково-практичної конференції; м. Запоріжжя, 25-26 червня 2004 р. / За заг. ред. проф. В.С. Венедиктова. – Харків: Вид-во Нац. Ун-ту внутр. справ, 2004 – С. 239-241.
88. Юровська В. Деякі питання правового регулювання надання соціальних послуг у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття / В. Юровська // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / за редакцією кандидата юридичних наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: К.П. „Видавництво „Чернігівські береги” 2007. – С.152-159.
89. Юровська В. Деякі питання правового регулювання надання соціальних послуг у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття / В. Юровська // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / за редакцією кандидата юридичних наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: К.П. „Видавництво „Чернігівські береги” 2007. – С.152-159.
90. Шумило, М. М. Правовідносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні [Текст] : моногр. / М. М. Шумило. – К : Ніка-Центр, 2016. – 680 с.
91. Шумило, М. М. Підстава виникнення пенсійних правовідносин [Текст] / М. М. Шумило // Юридична наука. – 2011. – № 1 (1) . – С. 135-138.
92. Шумило, М. М. Теоретичний аспект пенсійного забезпечення непрацездатних членів сім'ї державних службовців у зв'язку з втратою годувальника [Текст] / М. М. Шумило // Правова держава: щоріч. наук. пр. – 2010. – Вип. 21. – С. 258-266.
93. Шумило, М. М. Правове регулювання пенсійного забезпечення державних службовців [Текст] : моногр. / М.М. Шумило. – К. : Ніка-Центр, 2010. – 272 с.
94. Шумна Л.П. Персоніфікований облік у сфері пенсійного страхування та проблема захисту прав і свобод особи / Захист соціальних та економічних прав людини: міжнародні стандарти і законодавство України: Матеріали наук.-практ. конференції; м. Київ, 12 березня 2004 року / За ред. О.Ф. Штанька, Н.Б. Болотіної. – К.: КЮІ МВС України, 2004. – Ч. 2. – С. 56–60.
95. Шумна Л.П. Соціальне обслуговування: загальновизнані міжнародні стандарти / Право та державне управління: збірник наукових праць. – 2013. – №1 (10). – С. 56-59.
96. Шумна Л.П. Стандарти Організації об'єднаних Націй у сфері соціальної підтримки / Захист прав людини – європейський вимір України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю УАФТП; м. Севастополь, 6-9 червня 2013 р. / за ред. проф. В.С. Венедиктова. – Севастополь: Українська асоціація фахівців трудового права, Севастопольський інститут банківської справи Української академії банківської справи НБУ, 2013. – С. 300-303.
97. Шумная Л.П. Проблемы правового регулирования социального обеспечения в Украине / Закон и жизнь: Международный научно-практический правовой журнал – Кишинев: Изд-во SRL «Cetatea de Sus», 2013. – №12. – С. 196-198.
98. Шумна Л.П. Державні соціальні гарантії як системне соціально-правове явище / Л.П. Шумна // Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 5-7 червня 2014 р. / [За ред. проф. В.С.Венедиктова, проф. А.М.Куліша]. - Суми: Сумський державний університет. - 2014. - С. 338-343.

99. Порядок нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за деякі категорії застрахованих осіб : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2011 № 178 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за деякі категорії застрахованих осіб : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 02.03.2011 № 178. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/178-2011-p>.
100. Порядок підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 № 637 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 12.08.1993 № 637. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/637-93-p>.
101. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449 // Про затвердження Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Мінфін України; Наказ, Інструкція, Заява [...] від 20.04.2015 № 49 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15>.
102. Положення про реєстр страхувальників : Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.11.2014 № 1162 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Положення про реєстр страхувальників : Мінфін України; Наказ, Порядок, Заява [...] від 24.11.2014 № 1162. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1553-14>.
103. Порядок обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.11.2014 № 1162 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Положення про реєстр страхувальників : Мінфін України; Наказ, Порядок, Заява [...] від 24.11.2014 № 1162. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1553-14>.
104. Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування : Затверджено постановою правління Пенсійного фонду України від 18.06.2014 № 10-1 [Електронний ресурс] // Про затвердження Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування : Пенсійний фонд; Постанова, Положення, Форма від 18.06.2014 № 10-1. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0785-14>.
105. Порядок визначення заробітної плати (доходу) для призначення пенсії у разі втрати документів про її нарахування та виплату : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2006 № 919 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку визначення заробітної плати (доходу) для призначення пенсії у разі втрати документів про її нарахування та виплату : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 05.07.2006 № 919. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/919-2006-p>.
106. Безверхий К. Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : особливості відображення відрахувань у звітності / К. Безверхий, О. Юрченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 10. – С. 33-40.
107. Вишновецька С. В. Страховий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення / С. В. Вишновецька, С. О. Григолінський // Юридичний вісник. – 2014. – № 3(32). – С. 85-89.
108. Горбатенко О. В. Правовий статус суб'єктів правовідносин із загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в сучасних умовах / О. В. Горбатенко // Економіка та підприємництво. – 2010. – № 1(26). – С. 65-69.

109. Заєць О. М. Страховий стаж : поняття та умови обчислення / О. М. Заєць, Д. Г. Кригіна // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 185-192.
110. Іванчук Н. В. Економічна сутність соціальних податків / Н. В. Іванчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – 2014. – Вип. 27. – С. 79-83. (Серія «Економіка»).
111. Кисельова О. І. Щодо співвідношення понять «трудоий» та «Страховий» стаж / О. І. Кисельова // Захист прав людини – європейський вимір України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Севастополь, 6-9 черв. 2013 р.). – Сімферополь, 2013. – С. 270-277.
112. Новицький А. М. Механізм адміністрування єдиного соціального внеску та 197 податку на доходи фізичних осіб : переваги та проблемні аспекти реалізації / А. М. Новицький, І. В. Чеховська // Юридичний вісник. – 2014. – № 3(32). – С. 66-72.
113. Сирота І. М. Страховий (трудоий) стаж як головна умова пенсійного забезпечення у солідарній системі / І. М. Сирота // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – Вип. 52. – С. 12-18.
114. Сільченко С. О. До питання про зміну парадигми правового регулювання обов'язкового соціального страхування / С. О. Сільченко // Право та інновації. – 2016. – № 1(3). – С. 61-66.
115. Швець Н. М. Страховий стаж : поняття і юридичне значення / Н. М. Швець // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. – № 1. – С. 77-81.
116. Про затвердження Порядку надання матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності застрахованим особам у разі ліквідації (реорганізації) підприємства, установи, організації, припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, що має найманих працівників: Постанова Правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 03.04.2012 р. № 16. Офіційний вісник України. 2012. № 47. Ст. 1863.
117. Про затвердження Порядку надання матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності застрахованим особам у разі ліквідації (реорганізації) підприємства, установи, організації, припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, що має найманих працівників: Постанова Правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 03.04.2012 р. № 16. Офіційний вісник України. 2012. № 47. Ст. 1863.
118. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 січня 1998 р. № 45. Людина і праця: Інформаційний бюлетень Міністерства праці та соціальної політики України. 1998. № 2.
119. Про мінімальний розмір допомоги по безробіттю: Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 15.12.2017 р. № 149. Офіційний вісник України. 2018. № 1. Ст. 29.
120. Про мінімальний розмір допомоги по безробіттю: Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття від 15.12.2017 р. № 149. Офіційний вісник України. 2018. № 1. Ст. 29.
121. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.93 №3721.
122. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.93 № 3551.
123. Середа О. Г. Соціальна держава та трудові права людини: проблеми співвідношення. Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. 2017. № 1. С. 41-45.
- 124.

Допоміжна:

1. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 232 с.

2. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / Б.С. Сличинський, І.В. Зуб, П.І. Мінюков та ін. - К.: Видавничий Дім "Юридична книга", 2003. - 440 с.
3. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб.: К.: "Олан", 2004. - 311 с.
4. Право соціального забезпечення України : підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П.Д. Пилипенко, В.Я. Буряк, С.М. Синчук та ін.] / за ред. П.Д. Пилипенка. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К. : Ін Юре, 2010. - 504 с.
5. Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: Навч. посіб. - К.: Знання, 2007. - 567 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
6. Право соціального забезпечення. Особлива частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. – Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2018. – 1092 с
7. Сирота І.М. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. - Х.: "Одіссей", 2001. - 384 с.
8. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. - К.: Знання, 2005. - 615 с.
9. Право соціального забезпечення в Україні : підручник / за заг. ред. Т.А. Занфірової, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенка. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – Х.: ФІНН, 2012. – 640 с.
10. Правове регулювання соціального обслуговування населення в сучасних умовах: проблеми теорії та практики: монографія / В.О. Гончаров, С.М. Прилипко, Л.П. Шумна, О.М. Ярошенко; За наук. Ред.. проф. Ярошенка О.М. – Харків : Юрайт, 2012. – 312 с.
11. Шумна Л.П. Право на соціальну підтримку і гарантії його реалізації в умовах ринкової економіки: монографія / Л.П. Шумна. – Чернігів : Черніг. Нац. технол. Ун-т, 2014. – 380 с.
12. Прилипко С. М. Трудове право: посіб. для підгот. до держ. іспиту / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. Харків : Право, 2017. 194 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.comparativelaw.kiev.ua
2. www.eclc.gov.ua
3. www.eulaw.edu.ru
4. www.europa.eu.int